

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 8. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septeman: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura toiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 28 Ian. (9 Febr.) 1865.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dupa scirile mai noue, ce avem, Maiestatea Sea Imperatulu a priimitu in 25 Ianuaru (6 Febr.) deputatiunea de 21 membri, carea aduse multiamit'a Româniloru din Transsilvani'a si Ungari'a pentru infiintiarea mitropoliei greco-orientale. (In nr. venitoriu vomu comunicá si cuventulu Esc. Sele conducatorului.)

Dreptulu Româniloru banatieni asupr'a monastiriloru greco-orientale din tier'a loru.

In Banatulu temisianu esista monastirile: Basiasiu, Zlatiti'a, Mesiciu, Santu-Giorgiu, Besdinu, Voiloviti'a si de currendu desgropat'a monastire dela Ciclov'a.

Monastirile: Basiasiu si Zlatiti'a.

Monastirea Basiasiu, forte seraca, e afiliata Zlatitiei. — Din istori'a acestoru doue monastiri nu ne este nimic'a cunoscutu; schematismulu nu arata anulul originei loru. — Noi Români pe bas'a fapteloru istorice si a argumenteloru mai in josu aduse sustinemu, ca aceste monastiri suntu radicate de Români gr.-orientali din vechiulu comitatu alu Cheviei (sub Romani: Constantiola) si din vechiulu comitatu alu Horomului, ambe cunoscute pe tempulu Imperatului Marelu Carolu sub numele: „Franchorion, si pe tempulu venirei Unguriloru: „Ducatus Horomiensis.“ — La ori si ce templare disele 2 monastiri din inceputa si pana astadi au fostu sustinute si de poporulu românu gr. orient. alu diecesei Caransebesiului. Acest'a nu o potu negá Serbiu, prin urmare nu potu negá nici dreptulu Româniloru de a participá la averea acestoru monastiri.

Monastirile Mesiciu, San-Giorgiu si Besdinu.

Despre monast. Mesiciu avem o brosiura slavenesca tiparita in Bud'a 1798 sub titulu: „Крѣпкаѣ повѣстѣ о монастирѣ Месичѣ свѣтѣ въ Банатѣ темимбарскѣ.“ Acest'a, basata, cum dice in pag. 6 — pe spunerea calugariloru si altoru ómeni, va sa sustina, ca monast. Mesiciu aru fi fundata de unu monarchu serbu venitu aci din muntele Atonului, pre care sa-lu fia santitu de egumenu AEpiscopulu Ipechiei Sav'a pe la an. 1225 si ca si celelalte suntu totu de pe atunci'a fundate de Serbi si proviedute de imperatii si despotii serbesci cu teremu propriu si cu privilegie.

Aceste aserte suntu despoiate de documente invederate si asiá disparu inaintea urmatoreloru fapte istorice si argumente ratiunale.

1. Ca nainte de anii 1400—1438, candu s'au asiediatu primele colonie serbesci pe bunurile Brancovene din Ungari'a si Banatu, n'au fostu Serbi in Banatu. — Vedi intre altele si istori'a serbesca.

2. Ca intre anii 1220—1229 domnitorii Serbiei Stefanu si Radoslavu, departe de a avé ei vreo proprietate si potere in Banatu, erau bietii constrinsi a se bate acasa cu Ungurii, spre a-si aperá propri'a loru tiéra Serbi'a. (Крѣпка ѣтропѣя сербскогѣ напода. Беорпад, 1861. pp. 28—30.)

3. Ca deca totusi aru fi trecutu vreunu Serbu in Banatu, ca sa fondeze aci monastiri, au nu i-aru fi statu in contra privilegiele Româniloru, cari nu concedeau a se rupe din tier'a Româniloru sate séu ori si ce mosia si a se doná strainiloru fara invoirea si incuvenintiarea aristocratiloru români? si au nu aru fi rapeditu preste Dunare pre atare Serbu? si privilegiulu lui Andreiu esitu chiaru atunci in 1222 apoi si furiele propagandei, cari sub regele Bela IV. clatiná din temelie Biserice'a orientala nu numai in Ungari'a si Banatu, ci si in tierile invecinate?

Opuscululu meu istoricu, — carele nascutu inca in 1862 inca nu-si aflá nasiulu, cel'a ce l'aru scóte din scutece si l'aru botezá cu lumin'a publicitatei, — scrie mai pelargu despre tóte acestea, apoi si cum ca monastirile: Santu-Giorgiu si Besdinu s'au radicat pe la inceputulu vécului XVI. (Vedi univers. schematismu ecles. liter. alu biser. gr. orient. din Ungari'a si

Transsilvani'a din 1833/4 de Alois. Reesch de Levald edit. II.) — Despre monastirea Mesiciu si dupa mai susu numit'a brosiura — in catu-va piedisiu — si dupa datele si argumentele de mai susu se da cu socotéla, cum ca se dateza din acelasi vécu cu celelalte 2 monastiri.

Deca stau mai susu adusele date serbesci, si deca mai luámu in bagare de séma si aceea, ca Serbiu, cum vomu areta mai injosu, numai dupa an. 1737 s'au intinsu de pe margine mai inlauntrulu tierii: atunci noi Români banatieni suntemu in mai favoritoare positiune decatu Serbiu, spre a adeveri, cum ca monastirile: Mesiciu, Santu-Giorgiu si Besdinu suntu fundate de cuviosii strabuni ai nostri.

Monastirea Voiloviti'a.

Dupa disulu schematismu sa se fia fundatu la inceputulu vécului XV., pe candu erau si Serbi in tinatulu Panciovei dealungulu Dunarei.

Sa vedemu si moastirile reduse, cari nu preadica Serbiu ca aru fi ale loru serbesci.

Monastirea Varad'i'a.

Estragemu din testulu opuscululu in stilu rapsodicu numai aceste urmatore: Dupa mai multe traditiuni si chiaru si dupa cea serbesca citata in istori'a serbimeii din Versietiu, monastirea acest'a sa fia forte vechia, carea dupa traditiunea remasa dela Protopop'a Petru Siutu sa fia din cele mai carunte tempuri ale vietii bisericesci a Româniloru din 3. ori 4. vécu. — Lasámu ruinarea monastirei si desgroparea eii sub Episcopulu Spiridonu Stibiti'a si urmatorii lui s. a. si aretámu numai atá'a inca, ca monastirea acest'a dupa traditiunea lui Siutu sa fia avutu mai nainte mosii, din cari pela 1801 numai 45 jugere de pamentu si o cuxa in locul montanu Docecea mai aveá. — Monastirea dela Srediscea mica (satu rom.)

Numita de poporulu din vecinatate „Perniaor“, ear de cei mai departati „Monastire“. Insemnámu aci numai atá'a, ca preotulu localu de acum'a Vicentiu Neagoe a aflatu unu documentu, care l'a datu spre citire vicariulu monastirei Mesiciu Gerasimu Scrietoriu, de unde, morindu acest'a, nu l'a mai reprimitu. In acelu documentu sa steá: ca monastirea acest'a e mai vechia de 600 ani; ca aveá unu teremu intinsu; ca i-au fostu sorori de aceeași anima monastirile dela Partosiu si Morav'a; ca Serbiu candu au venitu dupa an. 1737 in tinatulu Timisiórei si alu Versietului, au nimicitu tóte scriptele si monumentele adeveritore de viet'a si autonomi'a bisericesca a Româniloru, si ca acest'a monastire impreuna cu cele mai susu numite s'au redusu la propunerea sinodului serbescu din an. 1774. Avera eii pamentesca s'a datu monastirei Mesiciu.

Monastirea Morav'a.

Aci cátra cele ce se voru areta mai in josu, cari au valóre pentru tóte monastirile, adangemu numai atá'a: cum ca pe la 1721, fiindu biserice'a monastirei aprópe de ruinare, s'a reparatu cu spesele óre cáruu proprietariu românu Giuriscu. ca monastirea in an. 1774, reducendu-se mostele eii, s'a datu la monastirea Santu-Giorgiului, unde s'au stralocatu si calugarii s. a. s. a.

Monastirea Partosiu.

Aici afara de remasitielu monastirei, cari cá mormin'e gelnice stau inca si la celelalte monastiri reduse, mai aflámu si mormentulu patronulu monastirei: „Святител' Іоѣѣ новѣиѣ Митрополит' Темимбарскѣ,“ ceeace va sa dica romanesce: Santulu Iosifu celu nou, fostulu Metropolitu alu Temisiórei, a fostu patronulu monastirei acesteia, si cumca densulu este immormentatu in capela monastirei, adeveresce si o lunga ieremiada inscisa in biserice'a cea noua, unde calugarii se tanguie, ca trebuie se parasésca monastirea s. a. — Acestu Iosifu nu se afla in registrulu Archiereiloru dela Temisióra, care-lu avemu a mána dela 1690. inainte; urméza dara si dupa acest'a, si dupa ratiunea immormentarei lui in biserice'a cea vechia a monastirei, cum ca densulu — Mitropolitulu Iosifu — a

resiediutu in Timisior'a inainte de infintierea ierarchiei serbesci in Carlovitii — scie Domnedieu candu — si ca a fostu esarchu alu Metropolitulu rom. gr. orientalu din Alb'a Iuli'a. — Reducerea acestei monastiri s'a efectuitu in 2 Novembre 1778. De atunci pentru bunurile acestei monastiri romanesci trage monastirea „Mesiciu“ in totu anulu câte 400 meti de grâu dela diregatori'a camerala din Dentea, s. a. s. a.

Monastirea Cielov'a.

Dupa traditiunea poporala sa fia de o vârsta cu cea dela Varadi'a. S'a desgropatu si restauratu in an. 1859 de Români Cicloveni in dealulu paduros, numitu din vechime „calugarulu.“ —

Mai suntu remasitie si de alte monastiri, despre cari tacemu acum'a.

Adangemu aci ce-va din traditiunile remase dela unu egumenu alu monastirei S. Georgiu, dela Nicolae Pop'a calugeru din monastirea Morav'a si dela Petru Siutu protopop'a Varadiiei, cari consuna cu traditiunea poporului. Aceste traditiuni ne spunu: cum ca metropolitulu Albei Iuliei aveá esarchulu seu in Timisior'a, carele se tituló metropolitu; ca acestuia-i erau subordonate diregatoriile bisericesci si monastirile din Banatulu-temisiano; ca monastirile banatiene se datéza inca din vécurile pe candu s'au organisatu ierarchiele crestine la Români — —; cumca evlaviosii Români au cumparatu bunuri si mosii cu numerulu 12. si le-au datu monastiriloru . . . , cumca monastirile mai inainte de venirea Turciloru si a ierarchiei serbesci au fostu numai de Români tinute si folosite . . . ; cumca ele prin Turci s'au nimicitu, si dupa luarea Banatului dela Turci de pe la an. 1718. s'au re'nnoitu din fundamentu si s'au inzestratu cu cele trebuincioase prin ajutore adunate dela evlaviosii Români; cumca calugarii erau inca dintru 'nceputu Români, si atunci s'au mai inmúltitu punendu-se iera Români, pentru ca Serbi nu erau pe atunci in pártile acestea ale Banatului, pâna candu nu a venitu coloni'a cea din urma cu Patriarchulu Arseniu I. Siacabentu; din carea o parte a lasatu locuintiele mai inainte pre marginele Dunárei, Tisei si Muresiului ocupate, si s'a impresciatu prin comunele romanesci: Versietiu, Biserica-alba s. a., apoi si prin tinotulu Beeskerek-ului; — cumca ierarchi'a serbésca a ocupatu monastirile Româniloru si mosiele loru alo-diale, adeca cele 12 si a mijlocitu a se impartí la monastirile Mesiciu, S. Georgiu si Besdiniu s. a. s. a.

Standu aceste traditiuni, cari inca viéza in poporu, si faptele istorice si argumentele mai in susu aduse; asertulu Serbiloru „cum ca monastirile din Banatu suntu numai ale loru“ nu póte subí lupt'a cu acele fapte si argumente, si asiá dreptulu Româniloru gr. orientali din Banatu de a participá a proportione la averile tuturoru monastiriloru din tier'a loru (afara de Voiloviti'a), este precainvederatu. —

Multa lumina aru reversá preste tóte aceste si alte obiecte manuscriptulu originalu, de unde scosei aceste fragmente. Nu me potu destulu mirá, cum unci natiuni de millióne suflete cu o intielegintia destulu de numerosa, ca mai multi proprietari avuti si mecenati generosi si cu câte-va asociatiuni si reuniuni pentru literatur'a si cultur'a poporului, sa nu-i fia cu potintia a ajutá tiparirea disului manuscriptu atátu de interesantu, pe candu totu fiii acelei natiuni facu atâte alte lucruri mari si frumóse multu costatóre, éra altii vérsa sute si mii pe nimicuri! Vai ca rei suntemu! asiá nu vomu merge inainte; asiá nu se voru incuragiá cei ce vréu sa lucre. Apoi sa nu despereze scriitorii nostri?! — Vreti, Domniloru, cá intre atâtea mijlóce mai onorifice si mai incurgiatóre de nobilulu loru zelu, sa nu aiba ei bietii in castráu, ci séu sa-si vendia fruptele mintii pela tipografi de nationalitati straine pe ori si ce bagatela, cá o marfa de tergu, care nu se prea cautá a casa; au sa se lase de a scrie la carti si sa-si consacreze pen'a numai lucruriloru ce le aducu pânea de tóte dilele?! — Eu rogu cu tóta reverintia pre venerabil'a nóstra inteligintia si in specie pre eminentii nostri barbati Baritiu si Babesiu, si cá secretari ai Asociatiuniloru nóstre, cá sa binevoiésca a consacrá câte-va din pretioasele loru minute unui lucru bunu, unei chiarificári publice in acestu diuaru, adeca a-si spune la acestu din urma pasagiu maturele si probatele loru socotintie, si totu odata a deschide intregulu publicu calea de a-si aretá cine vrea parerile, cá sa ne intielegemu cu totii, déca si cum s'aru poté vindecá din radacina morbulu, ce atátu de multu strica ardórea nobila a scriitoriloru nostri seraci de bani si prin acést'a aduce atát'a scadiamentu literaturii si culturii poporale. Dá, sa ne intielegemu — căci cá numai cei avuti — séu si seraci dar numai cei ce au patroni sa scria la opuri scientifique si cultivatóre de simplulu nostru poporu, acést'a nu o va aprobá nimenea. Dar apoi nici aceea nu se póte cere, cá tóte cártile sa le tiparésca acele dóne Asociatiuni literarie, au cutare mecenatu. — Bine aru fi, sa se publice mai pre largu

si mai apriatu si acestea: Ce cárti primescu Asociatiunile nóstre a le tipari cu spesele loru proprie? sub ce conditiiuni? avé-va auctorulu nescari indetoriri, si cari? cum va fi cu proprietatea esemplareloru tiparite? si cum cu proprietatea opului insusi in privintia retiparirii? s. a.

Eu me abatui cátu-va dela obiectu, dar nu strica nimic'a. — Aru fi trebuitu sa vorbimu ce-va si despre resiedintiele episcopesci. Se spune de comunu, cumca la zidirea celei din Versietiu numai Români, preotii si cu mireni impreuna, éra la zidirea celei din Temisiora $\frac{3}{4}$ Români si cá la $\frac{1}{4}$ Serbi au lucratu si au contribuitu. Sciintia acést'a o are poporulu nostru románu dela strabunii sei prin traditiune, apoi se afla si in traditiuni scrise. T. Veli'a

Dela Asociatiune.

La siedinti'a lunaria, ce se tinu Marti in 26 Ianuaru (7 Febr.), luara parte dintre membrii ordinari ai Comitetulu: dd. P. Manu, Dr. P. Vasiciu, Dr. I. Nemesiu; dintre supplenti: dd. P. Dunc'a, Z. Boiu, I. Popescu, N. Cristea; apoi dd. oficiali Vicesecretaru I. V. Russu, Cassieru C. Stezaru, Contro-loru A. Bacu. Presidiulu lu duse, cá celu mai betránu membru, d. P. Manu. Obiectele mai insemnate suntu urmatórele: Starea cassei 21,481 f. 35 xr. — D. Ministru de statu respunde Asociatiunei, la rogarea eii, ca a dispusu cele de lipsa, spre a se tramite Assoc. actele si opurile Academiei sciintieloru. — In. Guberniu r. transpune Assoc. unu opu pretiosu despre espositiunea din Londr'a din a. 1862. — Cassierulu arata mai multe manipulatiuni banale. — Se iau spre cunoscintia summele incurse dela siedinti'a din urma incóce. — Controlorulu Bacu, fiindu transpusu in oficiu, dimissionéza; i se aduce multiamit'a meritata prin cuvinte si i se va aduce si in scrisu; ear cu controloratu se 'nsarcinéza ad interim P. I. Popescu; pentru transpunerea actelor se denumescu comissari dd. Dr. Nemesiu si Cristea. — Institutulu geologicu din Vienn'a tramite Asociatiunei in schimbu actele sele, etc. Dealtmintrea pe nr. venitoriu sperámu ca vomu fi in positiune de a comunicá si protocolulu. —

Revista diuaristica.

O clipire in diuariele neromane din patria ne arata, cum fratii magiari si-dau tóta silintia pentru progresu si pentru aperarea natiunii loru de periculi, ce amenintia nationalitatea loru. In adeveru unu ce, care avemu si noi sa imitamú, căci intrecerea pe câmpulu progresulu e nobila si prin urmare demna de imitatu.

La rendulu celu d'antáiu ne aduce „Hrm. Ztg.“ din Sabiiu unu estrasu din unu articulu despre ultrapassivitatea magiara, combatuta de unu patriotu magiaru, Colomanu Tisza. Acést'a adeca deplänge impregiurarea, ca pasivitatea au ajunsu asiá departe încátu magiarii nu se ferescu numai de cursulu politice de adi, dar si de aceea ce este de lipsa pentru unu poporu, care vrea sa figureze in lumea cetatiéna. Nu intrámu in amenuntele articulu, ci amintimu numai provocarea, carea nu ni se póte pune din destulu si nóne la anima, prin care da indreptarea spre imbralsiarea tuturoru ramiloru de viétia. „Lasati-ve de prejudetie“, striga Tisza. Privilegiile si-au ajunsu sfarsitul. Proprietariulu de pamentu astadi nu emai pre susu de cátu unu cetatiénu cultu si omu de specialitate, care traiesce din sciintia si lucrulu seu. Urmati esemplulu lui si fiti-i sotii si frate!“

Cuvintele aceste din urma amu dori, candu si-le-aru tal-maci fiacare Romanu; căci ele cu alte cuvinte ne potu servi si nóne de invetiatura.

In unulu din numerii trecuti amu fostu impartasitu publiculu despre o provocare esita in „Kol. Közl.“ pentru infintierea unei scóle reale in valea Hatiegului, din veniturile muntiloru asiá numiti revindicati. La acést'a respunde o alta voce din numit'a vale a Hatiegului, ca mai antáiu aru fi de lipsa a se intemeiá scólele elementare si mai antáiu cele populare. Stimámu si noi si apretiuimu acést'a voce si atragemu si noi din parte-ne atentiunea tuturoru, cari suntu barbati de influintia la crescerea poporulu, de a ingrijí de fundarea de scóle bune populari in tóte comunele, pentruca numai in tipulu acést'a se va poté pasi apoi mai departe.

„Korunk“ ne spune lucruri de necreditu. Elu díce, ca in estu anu nu aru fi trecutu mai putini decátu 10,000 de Secui in Romani'a, unde capata lucru mai multu, cu plata mai buna si unde este traiulu mai estinu si se intielege si mai bunu. Lucrulu trebuie ca nu e de gluma, pentruca se tratéza in unu articulu de fondu cu nr. I. pe candu incheiarámu aceste síruri sosi si articulu II. in privintia acést'a, despre care póte cu alta ocaziune. Scaparea de o astfelu de emigrare este dupa „Korunk“ ceea ce si noi amu recomandat la ocaziune poporulu nostru: me-

serii, industria (și cetăți), pentruca numai în tipul acestor vomu fi în stare a ne poté castigá cele de lipsa aici în patria, fără de a fi siliti a umplé lumea.

Dupa aceea aflámu totu în „Köl. Közl.“ o corespondintia din Iernotu, carea se plânge asupr'a romanisárei Magiarilor de pe acolo, recomandandu vindecarea reului acestuia cu deosebire pastorilor sufletesci și altor mecenati nazionali, carii prin îngrijirea de biserică și școlă potu impedeá latirea reului și mai departe. Unu esemplu frumos (?) despre rezultatul, candu unu mecenat îngrijesce parintesce de poporu, aduce pe contele Haller, carele într'atât'a au sciutu vrág pe Români din comun'a Kerelö Sz. Pál, încátu Mihailu Rus'a romanu, mai bucuros se numea Rosa Mihály, și la vatr'a familiara mai bucuros vorbea unguresce decatu romanesc.

O alta corespondintia din altu numeru totu a lui „Köl. Közl.“ ne aduce din Ludosulu Muresului, scirea, ca contes'a Illona Kornis au tramisu pentru cei lipsiti, din Bogatul Muresului, o colecta de 918 f. v. a. Esc. S. contelui Miko, carele i-au și predatu dlui Szilvási sa-i imparia. Impartirea, se dice în corespondintia, ca n'au consideratu nici nationalitate nici confessiune. Fapt'a frumoșă se lauda pre sine și n'are lipsa de comentarie!

Espositiune de opuri artistice în Bucuresci.

On. Directiune a școlii de artele frumoșe ne tramite urmátorea scrisóre interesanta:

Domnule Redactoru!

Amu onóre a Ve rogá sa binevoiti a anuncia în diuarulu DVóstre, ca 'n poterea delegárei ce amu priimitu dela Dlu Ministru de justitia, cultu și instructiune publica, o espositie de pictura, sculptura, aquarela, desemnu și architectura se va deschide în Bucuresci la 10/22 Aprile și se va inchide la 10/22 Maiu.

Domnii artisti doritori a espune voru tramite obiectele ce voru destiná espositiei la Comitulu Academiei de Belle-Arte; asemenea de voru voi cá sa aiba ajutorulu Guvernelui nostru pentru transportulu obiectelor de arta, — voru incunoscintia Comitului acésta dorintia, și numitulu Comitulu va luá mesuri, cá tablourile sa fia priimate la deligintiile nóstre, se intielege inșă ca numai acele tablouri, a căroru dimensiunei voru poté fi transportate prin mediulu ce se oferéza mai susu.

Priimiti Domnule Redactora incredintiarea osebitei mele consideratiuni. etc.

Varietáti și noutáti de di.

(Distinctiune.) Maiestatea Sea Imperatulu s'au induratu a daruí P. Protopopu gr. or. alu Branului Ioann Metianu, pentru activitatea sea în caus'a întregirii óstei, crucea de aur pentru merite.

(Stipendie.) „Concordia“ publica armatoriulu concursu: În urmarea inaltului rescriptu alu Locutiintei reg. pentru Ungari'a cu nr. 100,896.—1864, deputatiunea fondurilor scolare greco-orientale în Pest'a însciintéza prin acésta, cumea a devenitu în vacantia unu stipendiu din fundatiunea lui Atanasiu Ball'a, ce se da tinerilor de ritulu gr. oriental, cari au absolvatu școlile elementari, și nu studiéza la colegiele reformate din Dobritinu și Sarospatak, nici la gimnasiulu evangelicu din Posionu, unde de altmintrea sunt stipendie facute de numitulu fundatoru, ci la alte gimnasie, seu la universitátile de Pest'a și Vienn'a, seu la Teologia de Carlovitú; între cari, consangeni fundatorelui voru avé preferintia.

Recurgatorii voru instrúá cererile lor cu urmátorele atestate și testimonie:

- 1) cu atestatu despre starea publica seu privata a parintilor, seu a altor consangeni;
- 2) cu respectivele testimonie scolastice, intarite de dereginte, seu de respectivulu corpu profesoralu;
- 3) în casulu de consangenitate cu susnumitulu fundatoru, acésta sa se adevérasca cu autenticitate.

Cererile astfelu instruite, în decursu de șase septemáni de la a trei'a publicare a acestui edictu, sa se predee în localitatea oficialu deputatiunei fondurilor scolare greco-orientale în Pest'a Grünbaumgasse nr. 23 în edificiulu institutului Tökölyanu.

Principatele române unite.

Dupa summariele ședintelor corporilor legislative romanesci pâna în 15 Ianuaru inclusive, afara de mesagiile și respunsurile care le amu impartasitu și noi publicului nostru, — ceva de mare importantia nu sau desbatutu. În ședintia din 13 Ianuaru s'au decisu a se pune pentru 15 Ianuaru la ordinea dílei desbaterea asupr'a legi pentru alegerea de Metropolit și Episcopi. (Se vede daru ca în Romani'a clerulu e de totu minorenu.) Vomu incepe și noi a dá publicului nostru, din cele ce ne stau la dispozitiune: proiectele de legi, cari privescu biseric'a și mai tardiu cari privescu școl'a din Romani'a.

Dupa unele diuarie Dlu Negri a sosit de la Constantino-pole. Dupa diuaristic'a francesca opiniunea publica în Europ'a apuséna e multiamita cu cele ce se intempla în Romani'a. „Reforma“ din urma aduce și o espressione a unu diuaru grecescu „Armonia“ carea suna în modulu urmatoriu:

„Diu'a de 2 Maiu 1864 este însemnata în istoria nóuei Români. Din diu'a, aceea natia s'a radicata pe o cubne solida, și o epoca nóua de viétia nationala a resaritu, pe care o urámu sa fie fericita și glorioșă pentru Romani'a. Diu'a acésta, dicu, este un'a din cele mai mari pentru sort'a României, pentru ca intrarea proiectelor retrograde se inchide pentru totdeun'a și se pune temelile unei adeverate Constitutiuni. Din tóte legile cari s'au promulgatu pâ'n'acum va resultá pentru natia romana, atátu dezvoltarea intelectuală câtu și cea materială, de și pe de alta parte ea avea multe mijloce de a fi dezvoltata. Natiele cele mari, la reformarea lor au trecut prin mai multe și felurite greutáti, Romani'a inșă de și a trecut prin mai multe schimbári timpurale, finantiele ei inșă se afla într'o positiune din cele mai placute, etc.“

Cele ce dice „Armonia“ și altele din alte diuarie se vede a fi luate de Reforma cá motivu la o espressione a densei în privintia independintiei, despre care erá vorb'a și în diuariulu nostru și despre prochiamaarea romana de regatu. — Eata ce dice „Reforma“ în privintia acésta:

— Amu veditu în mai multe diuarie despre unu óre care proiectu alu Senatulu României, care are de scopu proclamarea creditárei tronulu României. Dar nu erá óre mai bine sa se elaboreze unu proiectu, prin care s'aru proclam'a Principatele române cá unu Regatu independinte? Déca este adevératu ca s'a hotaritu a o rupe, pentru ce sa nu o rupemu o data pentru totdeun'a? pentru ce se mai intardiá resaritul dílei cele mari pentru Romani'a? S'au pusu dejá temelile unui guvernamentu adevératu constitutiunalu. Chiaru diuarie streine o adevérasca, precum și corespondintie particulare o constata.

De interessu va fi pentru cei ce au de a face multu cu Romani'a, opiniunile, căroru se dau acolo espressione chiaru de cátra streini, asupr'a influintiei jurisdictiunilor straine. Impartasimu publicului ceea ce ne aduce Regeneratiunea în privintia acésta:

În nr. 8, 9, și 11 ale diuariului germanu din Bucuresci intitulatu „Allgemeine Zeitung“, vedemu ca se tractéza despre o cestiune destulu de importanta, care privesce dea dreptulu statulu nostru, cestiunea despre influintia jurisdictiunei straine în statulu Românu.

Vedemu ca aici fiacare potere mare seu mica, — și tramite reprezentantii sei, spre a veghiá asupr'a intereselor supusilor straine; vedemu mai prin tóte orasieló consulat și stárostii, ai căroru capi, dupa cum ne informéza acestu diuaru, n'au cea mai mica cunoscintia de jurisprudentia și cari prin urmare produc o multime de confusiuni în exercitiulu generalu alu jurisdictiunei. Tóta tint'a acestui diuaru, dupa cum vedemu, este de a scapá pe oricare streinu intratu odata în acésta tíera autonóma, de jurisdictiunea straina și a-i supune pre toti legiloru esistente în tíera. Este prea frumoșă și totu de odata logica acésta pretensiune. Mai nainte, candu fiacare potere straina, influintia mai multu seu mai putínu în acésta tíera, jurisdictiunea straina poté sa se exercese aici; dar acum suntemu departe de acele timpuri; acum candu statulu nostru se bucura de autonomi'a sea, atari influintie numai au locu, și prin urmare ori care streinu odata intratu în tíera, trebuie sa se supue la tóte legile tíerei. Cereu dar și noi suspendarea ori cărei influintie de jurisdictiune straina și supunerea ori căruí strainu la legile esistente ale tíerei. Din parte-ne felicitámu pe autorele acestor articole importante, asigurandu-lu ca guvernulu actualu alu României va luá în deaprópe considerare acésta cestiune și va face totulu spre satisfactiunea acestor cereri de totu legali.

„Monitoriulu“ publica mai multe nume ale acelor Domni, cari pentru vine s'au destituitu de totu, seu suntu numai suspendati pe óre care tempú din dregatorii publice de ale statulu.

— Camer'a a conclusu, ca pe viitoru sa denumísea Domnitorulu pe Metropolitulu României.

Prospectu politicu.

Negotiatiunile între Austri'a și Prussia pentru Schleswig—Holstein curgu mereu, dar fără rezultatulu doritu din partea nóstra. Prussia declara prin not'a sea din 24 Ianuaru, ca nu poté recunósce, nici chiaru provisorialmente, pre ducele Fridericu de Augustenburg, dupacum propusese Austri'a, nici se poté slobodi la facerea vreunui programu în privintia ducatelor, panacandu sindicii de coróna (pre cari i-au insarcinatu regimulu cu cercetarea drepturilor Prussiei asupr'a ducatelor), nu-si voru dá parerea — Cátu pentru conflictulu de

constituțiune în Prussi'a, regele după o scurtă îndoielă, iar înclina spre Bismarck.

Ministeriul italianu de sub-presiedinti'a lui Lamarmor'a se clatina; ori va cadé ministeriul—ori se va dissolve camer'a. Camer'a este cercetată foarte reu, asiă încatu presiedintele a fostu silitu a chiamá pre deputatii la siedintie. — Ministeriele se pregatescu de stramutare la Florenti'a; în Turinu au fostu de nou turburâri, dar fără însemnate mai mare. — Regele în 3 Febr. a sositu dela Turinu la Florenti'a și a fostu priimitu cu entusiasmu. —

Guvernulu francesu ese cu 'ncetulu din positiunea sea cea passiva fatia cu ducatele germane. Drouin de Lhuys au instruitu pre ambassadorulu francesu din Berlinu, d. Benedetti intr'acolo, ce Franci'a e resoluta, a se opune în tota form'a ori cărei încorporâri totale ori parțiale a Schleswigului și Holstein-ului cu Prussi'a. — Cartea galbina, adeca

colectiunea de documintele mai însemnate ale statului, e gal'a, spre a se substerne camerelor. — Regimulu se ocupa foarte seriosu cu introducerea instructiunei gratuite și obligatorie.

Se ascépta cu mare nerabdare cuventulu de tron, cu care va deschide Imperatul camer'a și senatul. — Tota pres'a oficiosa a priimitu iusarcinarea, a documentá, ca parerile desfasiurate de Episcopulu Dupanloup în brosiur'a cunoscuta nu consuna cu cuprinsulu enciclicei (va sa dica, ca Episcopulu sucesce cuprinsulu enciclicei, pentru cá apoi sa o pótá aperi.)

Din Petropole se scrie, ca gubernatorulu din Kiew, Podoli'a și Volhini'a, gener. Annenkoff, e licentiatu pe 6 luni, în care tempulu va substitui gen. Bozak, gub. din Orenburg. —

Greciise pare ca nu suntu multiamiti nici cu regele celu nou, celu putinu agitéza pentru departarea sveticului regelui, a contelui danesu Sponnek.

FOIȚA „TELEGRAFULUI“.

Romanische Poeten.

In ihren originellen Formen und metrisch übersetzt von Ludwig Adolf Staufe. Wien, 1865.

(Capetu din nr. trecut.)

O fata tinera pe patulu mortii.

(De D. Bolintineanu.)

Cá robulu, ce cânta amaru în robia,
Cu lantiulu de bratie, unu aeru doiosu;
Cá riulu, ce geme de grea vijelia,
Pe patu-mi de mórte eu cântu dorerosu.

Unu crinu se usuca și 'n laturi s'abate,
Candu diu'a e rece și cerulu în nuori,
Candu sórele lu arde, candu ventulu lu bate,
Candu grandinea cade torente pe flori:

Asiá fără veste pe dilele mele
O sórte amara amaru a batulu,
Si astfelu, cá crinulu de viscole rele,
Pe patulu dorerei d'odat'amu caditu.

Abiá 'n primavér'a dorintieloru mele,
Plapanda cá róu'a, abiá amu ajunsu;
Atuncia candu cânta prin flori filomele:
Si-o cruda dorere adancu m'a petrunsu,

Amará e mórtea, candu omulu e june,
Candu diu'a i frumosa, candu traiulu e linu,
Candu paserea cânta, candu florile ti-spune,
Ca vieti'a e dulce și n'are suspinu.

Sa móra betránulu, ce fruntea inclina,
Ce plánge trecutul, de ani obositu;
Sa móra și robulu, ce 'n lantiuri suspina,
Sa móra totu omulu cu sufletu sdrobitu.

Ear eu, cá o flóre, ce nasce candu plóua,
Cresceamu în de paseri suave cantári,
Si mie amorulu cu buze de róua,
Cu inima dulce imi dá sarutári.

Cá frundi'a, ce cade pe tómnă candu ninge,
Suflata de venturi aici pe pamentu:
Ach, jun'a mea vieti'a acum'a se stinge,
Si anii mei tineri apunu în mormentu!

Ne pare reu, ca spatiulu celu angustu nu ne permite a publicá aici inca câte-va din poesiele celor mai cu buni poeti români; dar cunoscatorulu și din aceste doue poesii comunicate se va fi convinsu, cá d. Staufe are o frumosa cunoscintia atátu a spiritului limbei române, câtu și a frumsetieloru poesiei nóstre. Fericitámu dar pre d. traducatoru pentru aceste frumose rezultate ale studiului seu, ear întreprinderi D-Lui i urámu celu mai bunu successu atátu la publiculu nostru român, câtu și la celu germanu. Dorimu a vedé și lucrările ulterioare ale d. Staufe pe acestu câmpu, cari ne place

Un'a din cele mai cunoscute poesii ale lui Demetriu Bolintineanu este: O fata tinera pe patulu mortii, carea d. Staufe o traduse asiá:

Ein junges Mädchen auf dem Sterbebette.
[Von Dem. Bolintineanu.]

So wie der Gefang'ne stets singet im Turme
In Ketten geschlossen 'nen trüben Gefang,
Und so wie das Vöcklein stets senfzet im Sturm,
So sing' ich am Sterbebett traurig und bang.

Es senket die Lilie den Kelch und verblühet,
Wenn trübe der Himmel und frostig der Tag,
Wenn Winde sie schrecken, die Sonn' sie durchglühet,
Wenn über die Blumen fällt Hagelschlag:

So hat mich betroffen viel schmerzlich und bitter
Ein Schicksal im heitersten Lebenssinn,
Und so wie die Lilie gefällt vom Gewitter,
Bin ich nun gefallen auf's Krankenbett hin.

So zart, wie der Tau, der vom Himmel sich schwinget.
Und kaum daß im Lenz meiner Wünsche ich steh',
Da zwischen den Blumen die Nachtigall singet,
Ergriff mich, o Gott! ein grausames Weh.

Ach bitter ist das Sterben in der Jugend Tagen,
Wenn das Dasein so freundlich, die Tage hell steh'n,
Wenn Vöcklein singen, wenn Blumen uns sagen,
Das Leben ist senfzerlos, lieblich und schön!

Es sterbe der Greis, dessen Stirne sich neiget,
Der müde der Last seiner Jahre oft weint;
Es sterb' der Gefang'ne, der seufzend sich beuget
Der Kette; es sterb' wer zerschmettert erscheint.

Doch ich, gleich der Blume geboren im Regen,
Wuchs auf in der Vöcklein süßem Gefang,
Auch mich einst küssend mit inn'rem Bewegen,
Mit Lippen von Tau die Liebe umschlang.

Wie tief im Herbst, wenn Flocken schon schweben,
Bom Winde geschüttelt das Blättchen fällt ab,
Ach seh' ich nun enden mein jugendlich Leben,
— Und sinke der Blume gleich traurig in's Grab!

a crede ca se voru și publicá în curendu, deca publiculu iubitoriu de poesia și de gratiele eii cele incantátore va 'ntempiná aceste lucrári cu caldur'a ce merita.

Pentru noi Români in sa e unu ce imbucuratori, unu ce care face a ne bate inimele mai cu taria, candu vedemu, ca productele literarie ale barbatiloru nostri se afla demne de a fi traduse în limbele cele mari ale lumei; candu vedemu, ca si 'n gradin'a tinerei literaturae române resaru și crescú flori, demne de a se impletí în cunun'a cea gigantica, ce o compunu productele spirituale ale toturoru popóreloru civilizate în nobila rivalisare. —

Nr. 5—2

CONCURSU.

La scól'a populara româna ortodoxa din Darste, Districtulu Brasiovului, se cere unu invetiatoru cu salariu anualu de 120 f. v. a.

Predísulu salariu sa priimesce regulatu la sfarsítulu fia cărei lune dela diregatori'a comunala pelánge infatísierea cuitantiei timbrate.

Dreptaceea ori care doresce a concurá la postulu susu amintitu, are a-si tramite în Brasiovu la P. On. Scaunu protopopescu I. alu Brasiovului pe lánge petitiune timbrata cu 50 cr. v. a.

1) Atestatu, ca a absolvatu cu portare buna și cu sporiu de clas'a I. gimnasiulu micu și cursulu pedagogicu din Săbiu, séu celu pucinu gimnasiulu micu;

2) Atestatu de botezu, ca e de confessiunea gr. orient. și în fine

3) Atestatu de portare politica; și acestea pâna la susu prefiptulu terminu, spre a se poté asterne cei alesi din concurenti Escellentiei Sele Inaltu Prea-Santítului Archiepiscopu și Mitropolitu pentru parintesc'a intarire.

Darste 18 Ianuariu 1865.

Tom'a Barsanu, Parochu.
Georgiu Mesiota, Curatoru.